

Een neutraal maar zwaarbewapend Oekraïne, die kant gaan we op

Posted on 26 augustus 2025 by Arnout Nuijt

Gebiedjes ruilen, havens open en een neutraal maar zwaarbewapend Oekraïne, daar kan een akkoord tussen Trump, Poetin en Zelensky op neerkomen, stelt Arnout Nuijt. En: komt het nog goed tussen de Europese Unie en Rusland?

Op dit moment lijkt het onwaarschijnlijk dat er door de bemoeienissen van de Amerikaanse president op korte termijn een vredesakkoord of een staakt het vuren wordt bereikt tussen Rusland en Oekraïne. Maar Donald Trump heeft met zijn buitengewone ontmoeting met Vladimir Poetin in Alaska absoluut de zaak in beweging gekregen, al staan we pas aan het begin van het proces dat een eind moet maken aan een uiterst verwoestende en bloedige oorlog op Europees grondgebied.

De afspraken die de Amerikaanse en Russische presidenten in Alaska zouden hebben gemaakt, vormden in de ogen van Oekraïne een grote bedreiging. Zo zal Oekraïne niet graag in ruil voor vrede de door Poetin opgeëiste militaire bolwerken Kramatorsk en Slovjansk (het restant van de provincie Donetsk dat Russische

troepen nog niet hebben veroverd) prijs willen geven. Zeven Europese leiders hebben dan ook vorige week maandag in het Witte Huis succesvol 'mee gestribbeld' met Trump.

Trump wil de Nobelprijs voor de Vrede

Geconfronteerd met stevige Russische eisen, doorzagen ze Poetins bluff en gingen in het bijzijn van Trump akkoord met een topontmoeting van Volodymyr Zelensky met de Russische leider en met veiligheidsgaranties voor Oekraïne, in de wetenschap dat de Russische president dat uiteindelijk niet zou accepteren. Gevoelige onderwerpen als gebiedsruil werden vermeden. Trump werd intussen door de Europeanen gepaaid met een niet nader uitgewerkt voorstel: de aankoop door Oekraïne van Amerikaanse wapens voor de lieve som van 100 miljard dollar, te financieren door Europa.

De opzet lukte. Inderdaad, Poetin lijkt op dit moment een ontmoeting met zijn Oekraïense tegenvoeter nog te ontwijken. Logisch, want hij heeft tot nu toe stevast tegengesproken dat Zelensky een legitieme president is. Bovendien heeft hij bij monde van buitenlandminister Sergej Lavrov laten weten faliekant tegen westerse veiligheidsgaranties te zijn als dat betekent dat NAVO-troepen dan voet in Oekraïne zouden zetten. Is het plan Trump-Poetin, zoals besproken in Alaska, daarmee ontregeld? Loopt Trump straks weg en wenst hij Europa en Oekraïne veel succes in hun verdere strijd tegen Rusland?

Ook dat is onwaarschijnlijk. Hij wil immers de Nobelprijs voor de Vrede en heeft zich zwaar gecommitteerd aan het oplossen van het conflict, onder meer om de defensie van zijn land veel meer te richten op het beheersen van China. Nee, Trump zal het blijven proberen, want hij heeft beet, zowel bij de Russen als bij de Europeanen.

Wat kunnen we dan wel verwachten? Als het toch op een later moment tot een akkoord komt, verwacht dan een veel beperktere gebiedsuitruil dan nu op tafel ligt. Dan praten we eerder over correcties van de frontlijn waarbij over en weer posities worden overgedragen die voor beide partijen beter zijn te verdedigen. Dit weekend ging het Oekraïense leger zelfs lokaal in het offensief, onder andere rond de stad Prokovsk, mogelijk om een betere positie tijdens de onderhandelingen te bemachtigen.

Oekraïne zal graag een vrije doorvaart op de beneden-Dnjepr willen verkrijgen,

zodat de havens van Mykolayiv en Cherson weer in gebruik kunnen worden genomen voor de broodnodige agrarische exporten van het land. Daarvoor moeten de Russen zich dan wel een stukje terugtrekken of anderszins meewerken. Oekraïne zal op haar beurt moeten accepteren dat de door Rusland ingenomen gebieden in Russische handen blijven. We spreken dan over een bevroren conflict, zoals bijvoorbeeld dat tussen Noord- en Zuid- Korea. Nee, geen rechtvaardige uitkomst, maar wel een realistische.

Ja, je zou natuurlijk kunnen blijven zeggen dat de agressor hiermee wordt beloond, maar bedenk dat het project van een vrij, democratisch en inmiddels 34 jaar onafhankelijk Oekraïne overeind blijft staan tegenover een land dat tot voor kort gezien werd als de tweede militaire macht op aarde. Dat is, hoe zwaar ook bevochten en hoeveel verliezen er ook voor geleden zijn door de meer dan heldhaftige Oekraïners, wel degelijk een overwinning.

Lenin als voorbeeld

President Zelinsky zal er zeker een harde dobber aan hebben om zo'n vrede of wapenstilstand intern te verdedigen tegenover zijn radicale, nationalistische politieke bondgenoten. Maar hij kan daarbij een voorbeeld nemen aan Lenin, die na zijn machtsgreep begin 1918 het voor Rusland pijnlijke Verdrag van Brest-Litovsk met het Duitse Keizerrijk moest verdedigen tegenover fanatieke medebolsjewieken. Lenin won het pleit onder andere door de gevleugelde woorden uit te spreken dat je soms land moet opgeven om tijd te winnen. Lenin meende dat er, om het wankel en nog altijd zeer kwetsbaar bolsjewistisch regime te laten overleven en het stevig in Rusland te verankeren, niet alleen vrede nodig was, maar bovenal tijd. De Sovjet Unie zou overigens alle in 1918 verloren gebieden in de jaren daarna successievelijk weer heroveren.

Verwacht ook in geval van een akkoord vooral geen harde veiligheidsgaranties van de VS en geen Europese troepen op de grond in Oekraïne. Rusland zal dat nooit accepteren. Waar de Russen wel voor open lijken te staan, zo schrijft de Britse historicus en Ruslandkenner Mark Galeotti in de Britse krant *The Times* dit weekend, is het laten vallen van de tot nu toe harde eis dat Oekraïne ontwapend moet worden. Dat betekent dat Oekraïne haar geduchte leger en groeiend wapenarsenaal intact houdt, al zal dat in vredetijd logischerwijs slechts deels in parate vorm zijn, met de rest als reserve.

Waar gewaarschuwd wordt dat Poetin dankzij een wapenstilstand tijd gaat winnen om zijn leger weer op te bouwen en later weer te kunnen vechten, geldt dat natuurlijk net zo goed voor Oekraïne. Dat land zal op haar beurt nieuwe wapens blijven ontvangen en die bovenal zelf blijven ontwikkelen en produceren. Beide kampen zullen grote voorraden aanleggen van onder meer drones, munitie en raketten, waardoor er automatisch voor beide partijen een vorm van afschrikking ontstaat. Want wie de strijd heropent kan immers een volle, verwoestende laag terug verwachten van de tegenstander.

Deze uitkomst sluit naadloos aan bij het denken in MAGA-kringen in Washington D.C. Zo stelde een onderzoekster van een Republikeinse denktank onlangs dat Oekraïne's beste optie schuilt in het verkrijgen van een vorm van gewapende neutraliteit, dat wil zeggen zonder NAVO-lidmaatschap en zonder harde veiligheidsgaranties, maar wel zwaarbewapend. Het land zal deels aangewezen blijven op wapenaankopen in onder meer de VS (met Europa nog steeds in beeld is als financier), maar ook haar eigen groeiende en innovatieve wapenindustrie verder ontwikkelen.

Ook de Amerikaanse historicus en Ruslandkenner Stephen Kotkin, recent geïnterviewd door de *The Wall Street Journal*, gelooft dat het hierop uitdraait. Veiligheidsgaranties van Oekraïne zullen volgens hem uitmonden in een strategie van een 'stalen stekelvarken', de opbouw van een dermate sterke bewapening dat elke aanvaller zich erin zal verslikken. Dit beeld is overigens al eerder opgeroepen door EU-vertegenwoordigers Kaja Kallas en Ursula von der Leyen. Mogelijk ligt het denken over de naoorlogse veiligheid van Oekraïne in Washington D.C. en in Brussel helemaal niet zo ver uiteen als het nu tijdens de onderhandelingen lijkt.

Want Europa spint wel degelijk garen met deze uitkomst. De Russen worden immers op deze manier gedwongen hun eigen troepen in het veroverde Oekraïense gebied op behoorlijke sterkte te houden, omdat ze op hun beurt met een Oekraïense aanval rekening zullen willen houden. Een vergelijkbare situatie zien we al decennia rond de bestandsgrens in Korea.

Geen garantie

Het plan voorkomt daarmee dat veel Russische eenheden terug zullen worden verplaatst naar de grenzen met Finland en de Baltische staten of naar de Russische exclave Kaliningrad en vazalstaat Belarus, waar ze een bedreiging kunnen gaan

vormen voor NAVO-lidstaten. Op dit moment hebben de Russen daar (volgens openbare bronnen) nauwelijks gevechtstroepen meer over – de eenheden vechten immers in Oekraïne – en heeft de NAVO er op papier de overhand.

Is deze uitkomst dan een garantie dat Poetin niet opnieuw zal aanvallen? Nee, maar de kans is wel veel kleiner. We weten niet of Poetin woord houdt, maar daarom moet Oekraïne zo sterk mogelijk bewapend blijven. Het is zoals gezegd niet de meest gewenste deal voor Oekraïne, maar wel een realistische en wellicht een onontkoombare. Het is ook, hoe onrechtvaardig het allemaal mag lijken, zeker niet de slechtste uitkomst voor Oekraïne. Dat land immers *lives to fight another day*, zoals de Britten het zo mooi kunnen zeggen.

Maar komt het dan nog goed tussen Rusland en Europa of blijft het conflict doorsluimeren als een nieuwe Koude Oorlog op ons continent? Tja, Europa zal uiteindelijk – net als Trump – het gesprek aangaan aan Poetin. Europa heeft zich weliswaar zwaar gecommitteerd aan het lot van Oekraïne, maar als een akkoord standhoudt en de rust langzaam terugkeert, ontstaat er minder reden om Rusland te blijven straffen en isoleren – zeker als de Amerikanen wel weer volop zaken gaan doen en de betrekkingen met het land normaliseren.

Zover is het echter nog lang niet, maar je kan er op wachten dat Trump de boel weer in een stroomversnelling brengt.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [***Doet u mee?***](#) Hartelijk dank!